

Valet som mediecirкус

Visserligen är valet en tävling, i sanning. Visserligen finns många nya bra grepp i mediebevakningen. Men sammantaget känns alltihop som ett skådespel, där alla har sina givna roller.

Det finns många bra ansatser, som exempelvis SR:s försök att bredda frågeställningarna som genom Rätt fråga, där var och en kan formulera de frågor man saknar i medieutbudet (rattfraga@sr.se). Men det är knepigt när formatet i medierna mer och mer börjar likna Idol eller som gladiatorspel med två olika kämpar, som ställs mot varann. Det blir som i sporten med expertkommentatorer som bedömer vars och ens insats; så vi får veta vad vi ska tycka.

Knepigt är också dessa ständiga opinionsmätningar. De tenderar att bli en aktör i sig i valprocessen, i tävlingen. Som en vadslagning med sannolikhet för ena eller andra sidan att... ena eller andra partiet... I valet som ett demokratiskt race.

Frågan är hur det skulle kunna bli annorlunda? Hur en valbevakning kunde bli mera allsidig?

Jag har inget svar. Det är en av de största utmaningarna svenska medier har. Inför varje val. Och jag vet att man brottas med nya modeller varje gång, på varje redaktion.

Men det är något som är problematiskt med perspektivet. Där den väl utbildade mediemakten möter den tillika specialutbildade politikerklassen. Gemensamma perspektiv blir oundvikliga. Låt oss som exempel ta den heta potatisen: Vad gör "vi" med SD? Hur ska vi förhålla oss i riksdagen? I medierna?

Jag tror det är viktigt att granska: Vilket är utfrågarens perspektiv? Vilket är intervjupersonens? Talar båda utifrån ett "gemensamt problem" – uppifrån? Eller ett medborgarperspektiv, nerifrån...?

Det kanske är lätt för statsministern att säga att man vill "isolera" SD, men ser verkligheten ut så? □ Hörde nyss att Alliansen fått stöd från SD i 80% av de omröstningar som avgjorts i riksdagen, rätt eller fel? Men borde inte Reinfeldt få frågan i hur stor utsträckning han i praktiken fått lita till SD? Jag har inte hört eller sett den följdfrågan.

Och är det en hållbar inställning – att isolera – i en "representativ demokrati"? Är inte det att negligera vad var tionde svensk vill ha för politik? Jag har inte noterat någon följdfråga om detta heller, har ni?

Jag saknar också mera om VARFÖR nära nog var tionde svensk väljer SD. Alltså inte i analyser "uppifrån" utan seriösa försök att ta reda på SD-väljarnas bevekelsegrunder. □ Hur ser SD-väljaren ut? Inte i generella statistiska beräkningar, utan som enskilda väljare. Hur kommer SD-väljare fram till sitt beslut?

Men medierna kanske också trott på "isoleringstanken"? Inte vågar släppa fram "dom"? Det har legat nära till hands att tro att det är rätt väg, men den leder oss antagligen fel. Rätt som det är har fler än Åkesson välartad framtoning i partiledningen. Rätt som det är är skandalernas tid över och SD är lika etablerat som vilket annat parti som helst.

Frågor som både media och partier behöver få svar på är: Varför väljer så många som var tionde svensk bort de "etablerade" partierna och går till SD? Vad finns det för budskap i det som många missat och inte klarat av att hantera och bemöta?

För är det så säkert att det "bara" beror på invandringen? □ Det kan ju vara nedrustningen av samhället i sin helhet man vänder sig emot? □ Hur många SD-väljare ingår t ex i den tiondel av befolkningen som har fått det sämre, när majoriteten seglat iväg i bättre ekonomi... den rikaste tiondelen har fått som GP:s ledarsida skrev i går "extrema" inkomstökningar.

Det är ju bevisligen så att alla som har jobb har fått

skattelättnader. Sjuka och arbetslösa har däremot fått kraftiga försämringar. □ Det är kanske lättare att skylla på "dom" som finns i din närhet än "dom" som bygger sig en pool och åker BMW o cuv i de kraftigt segregerade förorter du inte ens känner sig bekväma med att besöka?

Maria Wallin □

maria.wallin[at]socialpolitik.com